

Eín av lesarum blaðsins hevur sent okkum hesa áhugaverdu frágreiðing, sum hann ynskir skal geva yngra ættarliðinum eina hómíng av, hvi kolatrolararnir lögdu beinini soleiðis sum teir gjørdur.

Lesarin ynskir ikki at fáa navn sitt undir greinina. Hann heldur innihaldið talar fyri seg

skuldi ísfiskur fiskast.

Sum amboð at fyriskipa hesi stýring, illavorðna orðið stýring er ikki av nýggjum uppruna, valdu myndugleikarnir eina so-nevnda Útflutningsnevnd. Um onkur ivast í hesum viðurskiptum, so kundu kanska møguligir upplýsingar fingist frá tveimum enn livandi limum í hesi nevnd?

Viðmerkjast skal, at sum eitt eyka ok varð krónan uppskrivað, hetta færdi við sær, at færri krónur fingust fyri enska pundið, og var tað av hesum krónum alt skuldi liva av, meðan skuldin á trolarunum næstan bert var í krónum.

Mangna verður tikið til, at ringt er at vera frælsur maður á stongdum havi, men tað var sanniliga eisini ringt at vera ófrælsur maður á frium havi. Ein og annar hugsar kanska, at so var sltfiskur tað reina gull, og tað var hann eisini, men tað dugdi so lítið, tí trolararnir sluppu ikki at fiska saltfisk fyri myndugleikunum, sanniliga skilamenn vóru, ið tá ráddu fyri borgum.

Einki varar ævugt, áður nevnda stovnsband varð so endiliga avtikið, men tað varð sum at fara úr øskuni í eldin, loyvt varð at fiska saltfisk so galti tú vildi, men viðan skuldi seljast gjøgnum nýstovnaða felagið Føroya Fiskasølu.

Føroya Fiskasøla varð stovnað sum eitt privat lutafelag í 1948, og fekk einkarétt til keyp av øllum fiski í Føroyum, einkaréttin fekk fyrirtøkan frá Føroya Løgtingi.

Trolararnir vórðu nú noyddir at landa saltfiskin í Føroyum óvigaðan; landingin fór fram soleiðis, fiskurin varð hivaður upp úr lastunum í einum neti upp í lastbilar, har tveir menn stóðu og loystu út, mennir í lastbilinum stóðu og traðkaðu upp í fiskinum sum í eini tøðrúgvu. Tá bilurin var fullur, varð fiskurin vippaður úr bilinum, neyvan gott fyri goðskuna, men varð alt hetta gjørt við vrakarans vælsignilsi.

Fiskurin lá so og roktist í langar tíðir, oftast úti, í besta fori í onkrum váraligum fiskakjallara, til

einaferð pakkiboð komu, og nakrir ávisir halar skuldu finnast. Restin varð uppstokkað aftur, til nsætu boðini komu, og aftur nakrir aðrir ávisir halar skuldu finnast. Soleiðis kundi stórir partur av fiskinum liggja frá hálvum til eitt heilt ár óseldur, óneyðuga nógv fluttur, gulnaði av ov nógvu luft og ringari viðferð á landi annars. Alla hesa tíðina skuldi trolarin klára drift, rentur og avdreg, hvussu hevði verið vorið í dag, um okkara trolarar skuldu arbeiðt undir somu umstøðum? Hver einstakur kann siga sær sjálvum, hvussu hesin fiskurin at endanum hevur sæð út. Eitt erheilt vist, at so at siga alt, ið kom upp úr trolarunum var fyrsta floks saltfiskur, tí mann-ingarnar tá dugdu at hagreidda fisk, sjálvt um eingin hevði verið á skeiði.

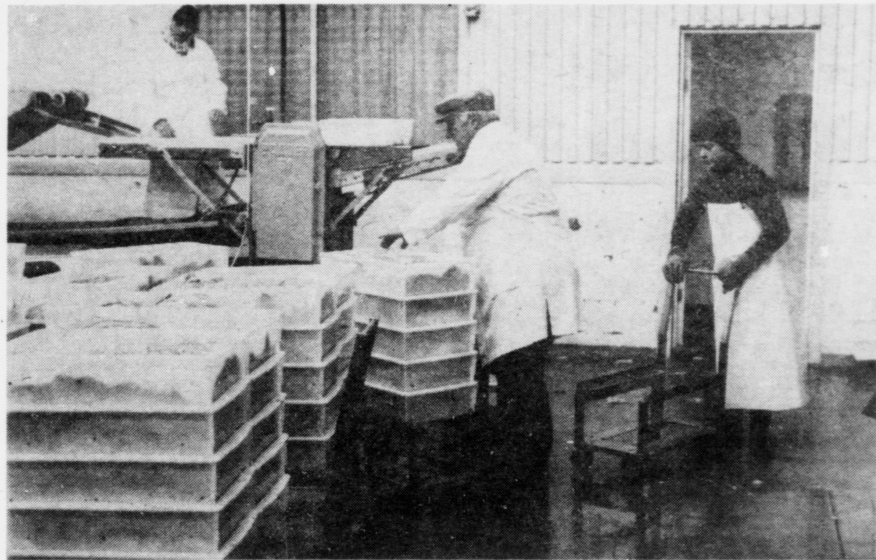
Men avrokningin ljóðaði upp á avskipingargætt og goðsku — so hetta vóru knassar við sölugávum at geva einkarétt at keypa og selja fisk.

Kanska var tað ikki so lógidi kortini, at úrslitið varð sum tað varð, ein blaðmaður, ið neyvan hevði sæð fisk fyrr, varð settur sum fyrsti stjóri á hesi fyrirtek, men teir, ið blóddu vóru føroysku fiskimaðurin og skipini; besta prógv um skulskil hjá Føroya Fiskasølu var, at allar hýrur fóru niður í helvt, í mun til tað tær høvdu verið, áðrenn Føroya Fiskasøla kom upp í myndina.

Aðrar orsøkir vóru eisini, ið ikki gjørdi myndina frægari, trolarar mistu heilar lastir orsakað av gulum salti, endurgjald ikki eitt oyra, samstundiss um arbeiðaravferkallid vóru næstan á hvarjum ári, soleiðis at flestir av hesum trolarum mistu nógvu veiðitíð.

Í 1951 varð so steinur lagdur oman á byrðu. Um várið kom hin tiltikna Hákkunnar-lógin, ið legði flotan stillan stóran part av árinum, 4. mai tað stóra arbeiðaravferkallid og í september fór Sjóvinnubankin av knórnum, Sjóvinnubankin stóð fyri fíggingin av flestu kolatrolarunum.

Hesar vóru í stuttum

umstøðurnar kolatrolararnir virkaðu undir. Hvussu vánaligir vóru nú hesir trolaar? Eitt er í hvussu so er próvfast, fiski var nógmikið av; hver byrggja, hvert fiskapláss og hver kjallari í landinum var á tremur av fiski, so fyri tað kundu fimti árin verið gullar, bæði hjá landi og trolarum, men hverja lagnu fingi so hasir trolarar.

Flest allir vóru fyrst í fimti árunum og áðrenn, komnir í fíggjartrupulleikar orsakað av frammanfyri nevndu umstøðum, hvør var so lenin og hjálpin frá tí almenna, ella Føroya Landsstýri, teimum somu, ið høvdu noytt hesar trolarar, beinleiðis og óbeinleiðis, í fíggjarligt óferi?

Jú, hesin sami Kristian Djurhuus, sum nú við skrivning síni, sýnist at vera ein heilur vismaður í fíggjarviðurskiptum, trein fram á pallin sum Føroya lögmaður, sum talir fyri, næstan teir somu flokkar, sum í dag mynda landsins stjórn, nevnliga Fólka-flokkinn og Sambands-flokkinn, og boðaði frá, at tað, ið ikki kundi standa tað skuldi falla, sanniliga liberalisma av fyrstu skuffu.

Her endaði søgan hjá gomlu kolatrolarunum, sjálvt um fleiri kundu bjarga stumpunum, við at selt bátarnar av landinum, boð manglaðu ikki og ofta góð, varð teimum noktað útflutningsloyvi, noktarin var Føroya Landsstýri, bátarnir skuldu falitt og sostatt verða í landinum, so heilt óbrúklugir liva teir ikki verið mettir at vera av landsins hægstu monnum, harra Eirik Justnussen.

So nógv gjørdi fyrrvr-

andi Sambands-lögmaðurin fyri føroyska kolatrolaraflotan, og fyri at bota um tey fíggjarviðurskiptir, ið hann við grátirødd greiðir frá, merktu fimti árin. Hvat við teimum, ið tøkini høvdu tikið, og komu at standa eftir á berum? Jú, sanniliga slíkt eru menn, ið tala!

Men hvar er liberalisman vórðin av? Hesir somu flokkar, tó ikki við somu manning, renna nú á leistum fyri at spræna milliónir oman á milliónir av almennum peningi í »privat« virkir og skip, ið frammanundan hava fingið ovurstórar stuðulsveitingar úr Landskassanum, samstundis sum tað almenna stendur undir eyguni í veðhaldum fyri hesi somu virkir og skip. Jú, sanniliga nógv er

broytt síðan kolatrolaratiðina.

Núverandi lögmaður bedýraði fyri einum góðum ári síðani, at tað skuldi hann vera góður fyri, at teir menn, ið tá vóru í trupulleikum við einum svartkjaftabáti, eru fyrsta floks menn, og tað er vist heldur einki at ivast í, men mundi ikki onkur av teimum, ið vóru við til at taka tøkini við teimum gomlu kolatrolarunum ikki eisini halda seg vera brúkligar menn, og vera tað eisini.

Kolatrolararnir høvdu sína tíð eins og alt annað, og vóru góðir fyri nógv fólk so leingi tað vardi, men viðferðin frá landsins myndugleikum var syndarlig. Linubátarnir, ið komu í seksti árunum vóru eisini skjótt burtur sum so mangir aðrir,

sjálvt við heilt aðrari viðferð frá landsins myndugleikum.

Vónandi fer hendan frágreiðing at geva yngra ættarliðinum eina hómíng av, hvi kolatrolararnir lögdu beinini soleiðis sum teir gjørdur.

Í lótni er allur føroyski ísfiskaflotin lagdur, tí teir ið hesar bátar eiga, meta, at stuðulin úr Føroyak Landskassanum er ov lítill, 200 mill.-300 mill. kr. um árið og hvørt ár. Hvat høvdu gomlu kolatrolararnir sagt nú, um teir høvdu kunnað trolað?

Eitt er tó heilt vist í hvussu er, teir høvdu so ikki skilt hesa »liberalismuna« ið nú verður ríkin.

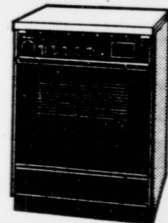
Ein frá kolatrolaratiðini

Miele Miele Miele Miele Miele

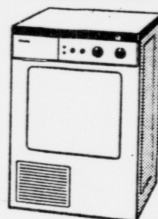
**Eisini
komfýrar**

Telefon 14949
Á Hálsi - 3800 Tórshavn

P/F JÁKUP Á DUL

Miele Miele Miele Miele Miele

**Nýggj
turkitrumla**
sum kondenserar luftina —
nýtist ikki útlufting.

Telefon 14949
Á Hálsi - 3800 Tórshavn

P/F JÁKUP Á DUL

